

VESZPRÉMI ATTILA

Az első Digitális Témahétről

2016. április 4. és 8. között az Emberi Erőforrások Minisztériuma kezdeményezésére első alkalommal szervezték meg a Digitális Témahetet. Az önkéntesen csatlakozó iskolák és partnerszervezetek ezen az öt napon a 21. századi készségek fejlesztésének jegyében, digitális eszközökkel és módszerekkel dolgoztak fel oktatási tartalmakat a diákokkal együtt, szabadon választott témákban. Az eredményeket és élménybeszámolókat honlapjukon és más fórumokon tették közzé, a témahét keretében kiírt pályázaton pedig nyeremények várták őket. A teljes projektet az Informatikai Vállalkozások Szövetsége koordinálta. Országos szinten végül 1932 digitális oktatási projekt valósult meg 78899 diák részvételével, 5367 tanár közreműködésével.

Eddig a hírek, a számok. Én pedig – remélve és sejtve mögöttük valóságos eseményeket – négy iskolába kéredzkedtem be ezen a héten, pedagógiai impressziók gyűjtésének céljából. Csaknem találomra.¹ Nem értékelni vagy absztrahálni akartam, de nem is bemutatóórákat láttam. Beszámolóm nem több, és nem is kevesebb, mint szemlélődés: a működő, „hétköznapi” digitális pedagógia néhány epizódjának kinagyítása.

HÁROM HELYSZÍN, HÁROM JELENET

Deák Diák Általános Iskola, Budapest

Dr. Wagner Éva, az iskola fizika-, természetismeret- és matematikatanára fogad és kalauzol végig eseményről eseményre. Majd meglátjuk, milyen foglalkozásokra jutunk be; a délelőtt most is, máskor is pörgős az iskolában. Mindjárt 11 óra, pár perc múlva elsős osztályok tagjai érkeznak majd, de előbb hetedikes lányok szaladnak a terembe, beüzemelni a laptopokat, szoftvert indítani, kamerát aktiválni. Egyikük különösen bennfentesnek tűnik: rákérdez arra is, hogy az 1.a vagy az 1.b érkezik-e.

A megérkező elsősöket páronként vagy hármával osztják el a gépek előtt. *Orosz Mónika* és *Pétery Katalin* tanítók segítenek, egyvalaki mellett fejlesztőpedagógus guggol. Egy „haver”-nek nevezett, kisember formájú kézi webkamera tartozik minden laphoz. Wagner Éva koordinál, bemutatja „haver”-t, de hozzáteszi: „Akik már tudják, mutassák meg a többieknek”. Egy tanító is körbejár és segít, ha mégis kell. A téma a testfelületek és érzékszervek, illetve az egészségmegőrzés. A gyerekek nézegetni kezdik a kezüket, szemüket, hajukat a kamerával. Ennél több instrukció nem hangzik el. „Sárga a fogad” – mondja az egyik

¹ Köszönöm Bakó Mariannának, az IVSZ programmenedzserének, hogy tájékozódásom segítő felvett a Digitális Témahét Facebook-csoportjába.

elsős a másíknak diszkréten. A tanítók jobbára betársulnak egy-egy kis csapathoz, egyikük fényképez, kollégája odahívja: „Ezt fotózd le!” (Az egyik párosnál a kamera épp egy kézfej izgalmas részleteit mutatja.) Nyüzsögnek a gyerekek. Egy tanító hangja után fordulok: „Nem nézted meg a nyelved még?! Hát pedig azzal érzékeled a csokoládé ízt!” Másutt pedig: „Nézd meg, hogy mennyire tiszta...” Egy tanító a gyerekekre szól: „Ne veszekedjete!” Wagner Éva közelebről látja őket, rögtön felel: „Nem veszekszenek, csak mindenáron a *saját* nyelvét akarja nézni...” „Maradj így, Ádám! – mondja valaki. – Jaj de jó, olyan, mint egy cápa!” Egy kislány a mellette ülő fiú haját vizsgálja. „Most azt látod, amit a védőnéni, amikor vizsgál.” – szól hozzájuk egy tanító.

„A digitális eszközhasználat tekintében az elsős szülők hozzáállása nem egynemű: van, aki engedi, van, aki tiltja otthon a számítógép használatát. A kicsit idősebb általános iskolásoknál gyakran történik még efféle szülői tiltás is: „elveszem a mobilodat”. Ez ma már nemcsak neveléses, hanem káros is; megfosztani a gyerekeket az általuk megszokott kapcsolatoktól. A szülők attitűdje azonban merőben más az iskola felé: az iskolai digitális lehetőségeknek örülnek. Mi itt régóta tudatosan használjuk ki ezeket. Sajnos öt éve nem volt eszközfejlesztés az iskolában, a meglévő eszközparkra próbálunk nagyon vigyázni.”²

Sokáig élményszerzés zajlik, semmi más, jó ezt látni. Egy pillanatban az egyik tanító az egész csoport felé fordul: „Amikor sikerül egy fogsort, hajszálat, fület, nyelvet közelről megnézni, akkor fényképezték le a kis szemetekkel, mert ha visszamegyünk, ezeket kell lerajzolni!”

És: „Zsoltika, próbálkozz, mert le kell rajzolni! Mérleges leszek! – teszi hozzá (de nem mérgesen, hanem cinkosan). Illetve: „Ne nyald meg a kamerát!” (A cél az egészségtudatosság és a vizuális memória fej-

lesztése, nem egyéb.) A digitális eszközök közel hozzák az érdekes látványt, ami így már izgalmasabb, mint maga az eszköz. „Kati néni, hadd nézzük meg a szemét!” „Nyitva vagy csukva?” – kérdezi Kati néni, és odaül. A gyerekek vizsgálják a szemét, majd a sminkjét.

„Ma nem úgy gondolkodnak, érzékelnek és emlékeznek a gyerekek, ahogy az iskola elvárja tőlük. Ezen azonban nem éri meg hisztizni. Inkább el kell ezt fogadni, és ez alapján segíteni kell nekik abban, hogy ezen elvárásoknak is képesek legyenek megfelelni.”

Szünetben visszajön az előbbi hetedikes lány segíteni. Wagner Éva kérésére a tanári gépen belép a helyi hálózatba, és megmutatja, ami az előző magyarórán eddig elkészült a *Füstbe ment terv* képregénysorozatából a *StoryboardThat* alkalmazásban.³

² A kiemelt idézetek Wagner Éva szavai, és az napi óráközi beszélgetéseinkből származnak.

³ A *StoryboardThat* egy angol nyelvű online moduláris képregényalkotó szoftver, előre elkészített, válogatható, kombinálható és módosítható elemekkel, szabad szövegírási lehetőséggel. Segítheti és mélyítheti szövegek és kulturális ikonok értelmezését, transzformációját. A program ingyenesen kipróbálható, de lényeges funkcióinak használatáért – nem sokat, de – fizetni kell. <https://www.storyboardthat.com/>

A következő óráról kicsit elkésünk. A másodosok már csendes figyelemben; egy általuk illusztrált mesét mutatnak be, amely szintén a *StoryboardThat*-ben készült. Kivetített „diáról” olvasnak fel, kép mellől szöveget, négyes csoportokban, mögöttük a többiek nézik-hallgatják. A csapat egyik tagja pörgeti a rajzokat egy laptopon, másikkal olvas. A képek egységes szemléletben készült illusztrációk. *Ambrus Kriszta* tanító kérésére egy harmadik csapat összefoglalja, hogy történt a digitalizáció, és ők miben segítettek (szkenelésben, meseszöveg-beírásban). Az eseményről videó készül, ezért a gyerekek egyben a kamera felé is „szerepelnek”.

Nagyon rövid ideig tudunk csak itt lenni, ezért nem tudok elmerülni a gyerekek munkájában. Egy másik, ismerős élményt azonban átélek; bár pontosan tudom, milyen az, ha valaki „idegen” csak úgy – mégoly lábujjhegyen is – besétál egy érzékeny foglalkozásunk aurájába, mégis elkövetem ezt a hibát, ráadásul sutyorgó néző lettem. Meg is sérül a folyamat, a tanító megszakítja a mesét, és nyomatékosan kéri újra a gyerekek figyelmét. Wagner Évával csendben kilopózunk, hogy a harmadikosokhoz is bejussunk még ezen az órán.

Ők is digitális képregényt készítenek, de mindenki egyedi szöveget ír, a képeket pedig a *LapodaMese* nevű magyar alkalmazásban szerkesztik hozzá.⁴ Egy kisfútól megkérdezem, nem zavarom-e a kérdéseimmel – ő mutatja meg nekem a program működését. „Akinek nagyon jó lesz a meséje, annak kivetítjük projektorral” –

hangzik el a tanítótól, *Czigány Annától*, aki a foglalkozás alatt életszerű és hasznos informatikai tudást tükröző tanácsokat ad a gyerekeknek, például a számítógép üzeneteinek értelmezéséről vagy a fájlnevezés logikájáról. Keveset beszél, inkább az egyes gyerekekhez megy oda, hiszen a csoport alapvetően csöndben, elmélyülten dolgozik, általában egy darab képen, át-átrendezve vagy egyre komplexebbé téve azt különböző részletekkel.

„Ez a foglalkozás itt egész másféle képességeket fejleszt, mint amit eddig láttunk: itt »szakértőkké« válni segítik a gyerekeket. Ennek eredményeképp, ha a projekten belül egy-egy »szakértő« gyerek maga mellé vesz valakit, aki még nem az – például nem tud még egy adott alkalmazást használni –, akkor meg fogja tudni tanítani neki, amit ő már tud. Ez a cél.”

Közben lecsúszunk minden időhatárról, a hetedikesekről kiderül, hogy tornaórájuk van, nem érnek ide majd időben. Sokkal később előkerül egy hetedikes fiú, és mutatja a *StoryboardThat*-ben készült négykockásukat az előző óráról. *Kölcsey Husztjához* készült – a lebegő rémalak szózatának

a lebegő rémalak szózatának megjelenítése félkész még, de kifejező lesz a horrorisztikus háttér és a kissé félszeg szellem

megjelenítése félkész még, de kifejező lesz a horrorisztikus háttér és a kissé félszeg szellem. Egy lánytrió is ideér az osztályból, ők végigcsinálták; indázó betűtípus, sötéten gomolygó, füstös háttér, sötét-romantikus képválasztás.

⁴ A *LapodaMese* egy ingyenesen letölthető, korlátlan számú gépre telepíthető szoftver, amely (főként) az írás- és olvasás tanulását és gyakorlását segíti egy egyszerű rajzolópogram és egy szöveges kommunikációt elváró képvalógató modul kombinációjával, képalkotó-mesealkotó munkán keresztül. Letöltés és részletes leírás: <http://www.lapoda.hu/szoftverek/lapodamese>

Újpesti Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola és Gimnázium

Pár elkésett diákkal együtt érkezem (a vilamosközlekedés fél óráig állt). Negyed kilenc körül *Tárné Éder Marianna*, a gimnázium tanítója és igazgatóhelyettese fogad. A 7.b-be invitálnak, *Pászti Károly* ének-zene és erkölcsstanár, osztályfőnök dupla órájára.⁵ Leghátul ülök le, egy sorban néhány diákkal. A Témahétre indított projekt célja: digitális iskolaujság tartalmának előállítás. Március végén a diákok választhattak egy számukra kedves témát, amely tantárgyhoz is köthető – állattartástól az autókön át a rajzolás témaköréig. Feladatuk volt ezeket adekvát digitális formában – képen, hangban, szövegben – megjeleníteni.

A tanár úr udvarias, halkszavú, két perc alatt rájövök, hogy nem gépies, hanem *türelmes* a lanyhán koncentráló gyerekekkel. Fölvezeti a témát, beszél az internetről, a web 1.0 és a web 2.0 különbségéről. Majd rátér a projektre: „A legutóbb ellenőriztük, hogy mit választottunk témaként, és akkor köhögünk egy nagyot, mert még nem foglalkoztunk vele. Most viszont megnézzük, mi készült el.” A kivetítőn megnyílik a Digitális Témahét honlapja. A gyerekek kedvesen szörnyülködnek a programtérkép zsúfoltságán. (Az előzőleg hangoztatott szám, ti. hogy 791 iskola kapcsolódott a programba, nem hatott rájuk, de a kép annál inkább.) Tanár úr sorolja a helyi vagy közeli, ismerős sulikat. Ez a gyerekeket határozottan érdekli, működésbe lépnek a törzsi reflexek. Most már látványos: a tanár úr nem projekttervet *hajt végre*, hanem lassanként

lassanként telepakolja ismerős, egymással összefüggő, mindig a digitáliához vezető ingerforrásokkal a közeget

telepakolja ismerős, egymással összefüggő, mindig a digitáliához vezető ingerforrásokkal a közeget – vagyis a digitális tartalmat kontextualizálja. Megmutatja a honlap tartalmát, a Telekom felhívását, amelyhez az osztály projektje is kapcsolódik, majd ráhangolódásképp elindítja a Témahetet beharangozó saját kisfilmjüket.

A lejátszás megszakad, mert a laptop túlmelegedett. A tanár úr egy darabig próbálkozik az öreg és lomha géppel, aztán kisiet. A gyerekek szolidan hangoskodva várják. Nemsokára visszatér egy másik

lappal, és elindítja. „Addig kérdezek: Mi volt az első akadály, kérdés, amibe beleütköztetek a témaválasztásnál?” Egy lány válaszol: „Hogy hol kezdjem.” Egy fiú mást mond: „Hogy mi az, ami érdekelné az olvasókat.” A

tanár úr szó nélkül elfogadja, és hozzáteszi: „...és hogy hogyan fogod feldolgozni, ugye?” Majd: „Honnan vetted az információkat?” Vicces beszélés: „Wikipédia!” (A nevetgélésből ítélve a Wikipédia egyeduralma cikinek számít.) Tanár úr: „Milyen eszközöket vettél igénybe?” Evidens: számítógép, internet. Egy fiú hirtelen nagyobb érzelmi töltettel: „Hát az internet az alap!” Tanár úr megragadja a pillanatot: *az internet alap*. A diákok zúgnak: „Anélkül nem gép a gép, nincs értelme.” Ezzel mindenki egyetért. Peregnek a mondatok, a diákok egyszerre nagyon odafigyelnek. „Szerintetek az emberek hány százalékának van internete?” A gyerekek találgatnak, mi lehet a szám: 50, 75, 90. Hát, körülbelül ezek közül a legkisebb. A tanár úr evidenciákról beszél, és időnként megvilágító erejű rövid új információkat dob „a közösbe”,

⁵ Később a tanár úr elmondta: azért lett erkölcsstanár is, hogy ennyivel is többet lehessen az osztályával, akiket ötödik óra tanít.

ezzel kínál indirekt módon a társadalmi eligazodás szempontjából haszonnal járható gondolkodási utakat a jellemzően külkerületi, szerényebb körülmények között élő gyerekeknek. „Alig van netkultúra nélküli szakma” – teszi hozzá. A diákok most is beszélgetnek egymás közt, de most már erről.

A kisfilmet sikerül újraindítani. „A 7.b úgy döntött, hogy iskolaújságot készít.” – mondja a tanár úr a videóban. Egy diák kissé neheztelően: „Nem az osztály döntött úgy, hanem a tanár úr!” Tanár úr nem szól hozzá, nem is jön zavarba, csak hagyja. (Belefér ez mindenestül, érzem.) Az osztály projektjének Facebook-oldala is van, fent vannak a tartalmak. Megnézzük azt is a kivetítőn. Parfümbemutatótól a roma hétköznapokig, állatfajokról készített prezentációtól színes receptajánlóiig lapozgatunk. Ez utóbbi egy fiú önálló weblapja, amelyet e projekt keretében készített, a lap jól néz ki, a tartalom bőséges, kidolgozott, tele képekkel, diavetítéssel, szép elrendezésben, valódi szavazó- és üzenőfelülettel! A többiek is elismerik, nevetnek, figyelik.

Eddig jutottunk, jön a szünet. A gyerekek kiáradnak, de szinte azonnal megjelenik egy pár fős 11.-es lánycsoport a teremben, akik gyors megbeszélésre és éneklésre jöttek – versenyre készülnek. Körbeülnek a székeken, padokon, a tanár úr életteli, lelkes-átélő mozdulatokkal vezényel ülve, szinte táncol, élvezzi a dalt. A lányok ülnek a padon körben, és gyönyörűen énekelnek. (Ez pontosan olyan tipikus iskolai-valóságos kis történet, amit nem ismernek az iskolát csakis kívülről szemlélők. Hogy a napból

parfümbemutatótól a roma hétköznapokig, állatfajokról készített prezentációtól színes receptajánlóiig lapozgatunk

a napból kényszerűen kiharapott tíz perc hogyan telik meg szükséges és kedves tartalommal minden egyéb ellenére

kényszerűen kiharapott tíz perc hogyan telik meg szükséges és kedves tartalommal minden egyéb ellenére.) A tanár a rubato szabadságáról beszél, majd újra vezényel; a lányok éneke követi a finom gesztusokat. Nagyon jó – mondja a tanár úr. Csöngetnek, a lányok kimennek. (Évek óta országos első helyezett a csapat egy énekversenyen, ahol a döntőben mindig valódi népviseletben énekelnek. Most azonban nem jutottak el addig, hát kerestek egy másik országos versenyt, amit megnyerhetnek – mert a ruhákról nem akartak lemondani.)

Jön a második óra. Tanár úr megengedi egy fiúnak, hogy egyen. „Akkor nem beszélsz legalább” – mondja barátságosan. (Valamit valamiért.) „Megnézzük tehát a projekteket, amik elkészültek” – kezdi a tanár úr. (A gyerekek halkán: „Neee”). Egy diák kiömlött üdítőt töröl fel. A tanár úr addig a nemrég zajlott iskolai pályaválasztási szaktanácsadásról beszél. „Emlékeztek, két szempont van – mondja. – *Szeresd a munkádat, nehogy elégedetlenül kelljen eltöltened az életed, és lehetőleg meg is tudj élni belőle.*” És így folytatja: „Szinte minden munkához, amit választottatok, kapcsolódik digitális eszköz. Egy építkezésen regisztrálni kell a folyamatot, egy raktárosnak kell a táblázatkezelő, egy sportriporternek mobil internetkezelőnek kell lennie.” A gyerekek figyelnek, hallgatják. A tanár úr a World Trade Center ellen elkövetett merénylet

hírpillanatát meséli, benne saját magát, a digitális hírhálózatban való jelenlétet világítja meg. Majd bizonyos munkák automatizálódásáról és az okoseszközökről

beszél. Elmondja, hogy ő személy szerint takarítórobotot venne. A diákok nem kuncognak, szuggesztíven hat a példa. „A projektünk tehát arról szól, hogy *mi* hogyan tudunk majd munkaerőként kapcsolódni az igények ilyesféle változásaihoz” – foglalja össze végül.

Az ételrecepteket bemutató weblapot nézzük. Impozáns munka. A készítője *Recsnik Péter*. Őt kérdezi a tanár úr: „Anynyit kérek, hogy próbálj meg őszintén felelni: Honnan tudsz ilyeneket magadtól? Péter: „Apám segített, ő csinált régebben weblapot, elmondta, hol találok hozzá a dolgokat. Az ételeket meg az internetről néztem és anyukámtól kérdeztem.” Világossá válik, hogy őt a szakácsmesterség is érdekli, elkészített bizonyos

ételeket, és részben ezeket fotózta. Tanár úr: „Azok nyertek a múlt század végén, akik az akkor új megmutatkozási formát, a weblapot használták.” Egy

diák, visszautalva a feladatra: „Az ételeknek melyik tantárgyhoz van köze?” Egyesek nevetnek. Valaki viccesen felel: „Hát az NaCl, az a só...” Megint nevetés. A tanár úr rámutat, hogy ez ténylegesen jó példa, „kémiai eset”. Például mert könnyű összekeverni az NaCl-t a KCl-lel; bár utóbbi a gyógyászatban is használják, túlzott mértékű bevitele halált is okozhat.

„Mennyit keres egy weblapszerkesztő, nézzük meg!” – ez a gyerekeket határozottan érdekli. A tanár úr az eletpalya.munka.hu oldalt hívja be. Weblapszerkesztő, webtechnikus: átlag 220 ezer, szakács: 120 ezer. A gyerekek ezekre mind reagálnak, figyelnek. (Egy elöl ülő diák közben halkán kérdezi a tanárt: az adatbázis-kezelő mennyit keres? Megnézik, megbeszélnek gyorsan, ketten.) Szó esik még arról is, mennyivel több ez az összeg egy nagy multi erős besztásában vagy épp egy neves balatoni ét-

terem szakácsaként. És persze a versenyről, elkerülhetetlennek tűnő módon, muszájból-ösztönzőleg: „Neked kell a legjobbnak lenned, hogy bekerülj, kivéve, ha te vagy valakinek a valakije”. A gyerekek kommentálnak, figyelnek, hülyéskednek.

További diákmunkákat nézünk: leggyorsabb autók, fiatalok szabadideje, a Csokonai Gimnázium története. Mindről esik pár szó, az utóbbiról hosszabban: a történet groteszk és izgalmas, egy időben nem volt épület, az átadáskor beletört a kulcs a zárba, a gyorsított építkezés folytan évekig beázott az épület. A diákok megígézve hallgatják. Aztán meghallgatunk egy mobiltelefonos kisinterjú egy konyhásnéivel. A riporter lány feltesz

néhány vezető kérdést, majd váratlanul elhangzik, hogy „Hogyan készül a becsinált leves?” Képek is készültek a konyhai dolgozókról. („Ezt még soha nem láttam” – kom-

mentálja egy diák az egyik arcot némiképp tárgyilagosan.) „Mire voltál kíváncsi leginkább?” – kérdezi a lányt a tanár úr. „Hogy mi az a becsinált leves. Mert furcsa a neve.” Tanár úr: „Előre kigondoltad a kérdéseket?” A lány: „Igen, úgy könnyebb volt.” A tanár úr erre fölveti a többiek felé: „Ha muszáj spontánnak lenni, ott mi lehet a nehézség?” Egy jelentkező lány válasza: „Nem lehet bármikor feltartani a konyhásokat, mert időhöz vannak kötve!” A tanár úr elfogadja, és elmeséli a saját esetét; a Budapest Rádió riportereként nem volt tudomása arról, hogy inkontinencia elleni szerek gyártójával beszélget – élő adásban volt kénytelen ezzel szembesülni. Virágnyelven mondja el, de nagyon jelentősegteljesen, hogy mi az az inkontinencia, idősekről, felnőtt-pelenkáról beszél. Előkerül egy mém-videó egy röhögőgörcstől szenvedő riporterről. A tanár úr saját

"Mennyit keres egy weblapszerkesztő, nézzük meg!"

esetéhez hasonlítja a szituációt. „Te is kerülhetsz olyan helyzetbe, hogy uralkodnod kell magadon” – teszi hozzá. A gyerekek erről beszélgetnek, együttmozdulnak a témákkal, elfogadó a hangulat. Egy újabb diákmunka: nagyon szép, ceruzarajzos logóterv a Csokonainak. Majd egy földrajzi témájú, gyönyörűen szerkesztett prezentációt látunk. Ekkor csöngetnek, mire többen rákezdnek: „Maradjunk itt, tök jól” Egy lány, talán még az előbb kivetített rajz hatására odaszól a padtársának: „Miért nem írtunk a kelta vallásról?” Egy másikuk az épp kivetített kép-szöveget nézve kérdezi a készítőt: „Hogy csináltad ezt?” A tanár úr nagyon szépen megköszöni annak, aki részt vett a Digitális Témahét programjában, és hozzáteszi: „Holnapra kérem az elmaradt munkákat.”

Németh Kálmán Általános Iskola, Fót

Bobus Zoltán igazgató készségesen bevezet az iskolába, az irodában többek közt – mint szinte mindenütt – az öregedő gépparkról beszélgetünk. A projekt, amire besurranhatok, a következő: a 7–8. osztályos diákokból álló informatika-szakkör tagjai saját délutáni foglalkozásuk keretében alsós gyerekek mellé társulnak, és segítőként a kicsikkel együtt tanulják-játsszák a grafikus programozást a *Code Studio*⁶ oldalán. Felmegyünk az emeleti, barátságos kis gép-

Egy fiú két kislánynak már magyaráz a sarokban. Hosszan instruál, miközben a kicsik kérdeznek.

amerre a madár arca van, arra van az előrelépés” – mondja egy felsős fiú

terembe. A szakkör vezetője, *Bagu Géza* matematika- és informatikatanár fogad minket. A nagyok már itt vannak, bekapcsolják a gépeket, és már érkeznek is a harmadikosok – egy osztály fele, körülbelül tíz gyerek, többnyire lányok. Eloszlanak a gépeknél – nagyjából tudják, hogy miért jöttek („játszani”). Egy szakkörös felsős fényképez.

A *Code Studio* 2. számú tanfolyamának 3. szintjén, a Labirintus-játékokén vagyunk, és sorozatokban gondolkodni tanulunk egy puzzle-elvű⁷ Angry Birds-játékkal. A nagyok többnyire a kicsik mögött vagy mellett állnak. Egy fiú két kislánynak már magyaráz a sarokban. Hosszan instruál, miközben a kicsik kérdeznek. „Én tudom!” – mondja hirtelen egyikük. Egyszer csak máshonnan: „Ne mondd mááá meeeeg!” – mondja egy nagynak egy kicsi. Az türelmesen reagál, befejezi a mondatot ugyan, de tényleg „nem mondja meg”. Az előbbi kis csoport tagjai a „sarki” géphelyen lényegében együtt játszanak. „Most eggyel nagyobb nehézség jön: fordulni is kell majd” – mondja a felsős fiú. Zaj van, de a gyerekeket senki sem csitítja (az *automatikus* csendre intés szerencsére kikopni látszik a gyakorlatból). „Amerre a madár arca van, arra van az előrelépés” – mondja egy felsős fiú. Aztán a hátam mögött két nyolcadikos fiú egymásnak: „Anyyira okos, elolvadok tőlük.” Egy másik

⁶ A Code Studio oldalán számos, minden regisztráció nélkül azonnal elérhető és játszható játékokat találunk, amelyek egytől-egyig a kódolni tudást és az algoritmikus gondolkodást hivatottak fejleszteni a gyerekek számára ismerős mesefigurák bevetésével, könnyen, gyorsan megoldható, szintezett feladatokkal. A játékok minden esetben képesek nemcsak grafikus, hanem szöveges programnyelven is megjeleníteni a kódokat (azaz a feladványok végigjátszott folyamatát). <https://studio.code.org/>

⁷ A puzzle-elvű játékokban rejtvények megoldásával tudnak a játékosok továbbhaladni.

nagyfiú mellettem épp rossz tanácsot ad, a lányok elhiszik, a madár nekimegy a falnak, nevetnek. A fiú félszeg kedvességgel: „bocsi”. A sarokban a nagyfiú széles karmozdulatokkal, a géptől elfordulva irányváltásokat „terveztet” a kislányokkal, elméletben (képzeletben). Jó nézni. Aztán „leprogramozzák”, amit megbeszéltek. A nagyok között egy lány van, ő rövid hibajelzésekkel instruál, nagyon keveset, csak figyel, hogy mit csinálnak, hagyja őket lassan gondolkodni, összeállítani a már hosszúra vált mozgássorokat.

Ekkor bejön egy csapat alsós kislány (az osztály másik fele), és teljesen megtelik a kis gépterem. Átalakulnak a csapatok, minden gépnél legalább ketten ülnek már. A tanár úr halkán odaszól egy szakkörösnek: „Saját csapattal is foglalkozz” – ő ugyanis belemelegedett egy spontán segítségkérés teljesítésébe. A tanár úr járkál a kicsik között, és rövid, segítő tanácsokat ad a grafikus felület működésének megértéséhez („Össze kell húzni a blokkokat.”) Észreveszem, hogy a kislányok közül többen is nemlineáris módon építkeznek: két mozgásblokkot összeraknak, félreteszik, aztán összeállítják a mozgássor elejét, majd hozzáhúzzák a lánc végéhez a félretett blokkegyüttest, és így futtatják le. A lányoknál itt ilyet nem láttam, ők minden esetben lineárisan építkeztek. Viszont ők már a hatodik szint játékaival játszanak, itt már lehetséges ciklusokban futtatni a mozgásokat (Egy ijedt kis zombival kell mozognunk a pályán.) „Ötöt kell beleírni” – mutatja a kezén egy kislány lelkesen. A felsős fiú a sarokban teljes baráti partnerségben cseveg, és folyamatos figyelemmel él a gyerekek felé. A legtöbben a kicsik játékát a hátuk mögül figyelik, és onnan segítenek, ha kell.

Váltás következik. A tanár úr megköszöni a gyerekeknek, hogy itt voltak, és röviden elmondja, hogy most a programozás alapjaival ismerkedtek meg, amit később majd együtt fognak tanulni. A kicsik elköszönnek, kiszaladnak. „Kezdjük úgy, hogy 5-6 lineáris, és utána a többi” – adja ki a nagyoknak. A szinte azonnal érkező újabb alsós csoportnak röviden elmondja:

„Tanulunk egy kis kódolást”. Most kevesebben vannak a kicsik, összesen nyolcan. A sarokban ülő nagyfiú a következő párosát is szeretettel, mosolyogva fogadja. Elkezdi magyarázni a szabályt: „a madárkával el kell jutni a malachoz”. A kislány átveszi a szót:

„...és nem szabad nekimenni a falnak”. A fiú befejezi: „...és ezekkel a kódokkal kell megmondani, hogyan jusson el jól oda.” Most, hogy nincs tömeg, már három felsős segítő is leült a kicsik mellé, nem mögöttük áll (csak a szűk hely miatt álldogáltak). Egy felsős hang: „Most próbáljátok meg, ahogy gondoljátok, és figyeltek, de nem szólok bele.” A tanár közben elküld egy szakköröst, nézzen utána, hol vannak a többiek. „Rengeteg hely van még” – teszi hozzá. A sarokban a nagyfiú kitekert testtel, arccal a kicsik felé fordulva, de nekik háttal állva szinte modellezi, hogy „a madár háttal van, és akkor a jobb meg a bal így van”. A gyerekek figyelnek rá, értelmezik. Hamarosan megérkezik az alsós osztály másik fele, a fiú rögtön a mellette lévő gép előtt tömörül három kicsihez lép, és gyorsan, de nyugodtan magyarázni kezdi nekik a feladatot. Most öten vannak „a keze alatt”. A tanár úr odalép, hogy segítsen, a fiú nézi pár másodpercig, aztán így szól: „De én akarom...”. A tanár fölémelkedik: „Akkor visszaadom”. (Később

a sarokban a nagyfiú kitekert testtel, arccal a kicsik felé fordulva, de nekik háttal állva szinte modellezi, hogy „a madár háttal van, és akkor a jobb meg a bal így van”

rákérdezek a jelenetre, és kiderül: ők apa és fia.) Innentől a felsős fiú tényleg megosztja a figyelmét a két csapat között.

Az egyik csoport megakad: hármat kéne lépni és utána balra fordulni a madárral, de csak egy lépést írtak eddig kódba; be kéne iktatni még kettőt. A kisfiú megfogja a rossz helyen lévő „balra fordulás” blokkot, segítője így szól: „Húzd félre” – de a kicsi a „kuka” felé húzza az elemet, mire segítője átmenet nélkül mondja: „... vagy ki is dobhatod, úgy is jó”. Természetes facilitálás zajlik: a tanár hagyja a nagyokat segíteni, a nagyok hagyják a kicsiket játszani, de figyelemmel követik őket, dicsérnek, és persze segítenek – ha kell. „Merre néz a madár? Arra fog menni!” – mondja egy felsős. A kislányok egyszerre: „Tudom!” Ezt megbeszélték. Egy kis csoportban a lányok nem értik a ciklus logikáját: egy három blokkos mozgást kéne

egy utasítással háromszor megismételni. Felsősi segítőtjük mutatja-magyarázza, mindannyiszor másképp, végül megérti a kislány. A fiú megdicséri, természetes örömmel. Egy kisfiú egy ideje egyedül építkezik egy gépnél, nem igényel segítséget – a nagyok néha odanéznek rá, nem zavarják. A kicsik több gépnél spontán munkamegosztást követnek: egyikük az egeret kezeli, másikuk instruálja őt.

Lassan másfél órája vagyunk itt, kifutottunk az időből, a kicsik mennek az

osztályukba, a nagyok sportfoglalkozásra. Én még gyorsan kikérdezem a segítők nevét: *Bagu Ádám, Fekete Bendegúz, Führer Fanni, Gyarmati Dániel, Molnár Attila, Tóth Norbert.*

BESZÉLGETÉS UJHELYINÉ SZEVERÉNYI IRMÁVAL ÉS HATODIKOS TANÍTVÁNYÁVAL

Heltai Gáspár Általános Iskola, Anyahajó stúdió

Ujhelyiné Szeverényi Irma, *a Zuglói Benedek Elek EGYMI utazó gyógypedagógusa, tapasztalt IKT-alkalmazó találkozónk előtt arra kért, hogy ha lehet, ne a foglalkozásukat látogassam meg, inkább utána beszéljünk.*

Épp zárják majd a témaheftet, és érzékeny – az örömpedagógia⁸ szempontjából kockázatos – munka folyik majd: a Sakkpalota program⁹ digitális adaptációjában az SNI, BTMN gyerekek maguk készítik majd online feladatokat. „Nagyon ott kell, hogy legyek

mellettük, és sokat kell segítenem, hogy ezt magukévá tegyék. Szinte egy méhmagzatban lévő kísérlet, amit igazán magánszférában tudok végigvinni” – írta a tanárnő. Nemcsak sikerült tehát, hanem szükséges is volt elkerülnünk a bemutatóóra-helyzetet – nem titoltan örültem is levelének. Végül hármas-

a tanár hagyja a nagyokat segíteni, a nagyok hagyják a kicsiket játszani, de figyelemmel követik őket, dicsérnek, és persze segítenek – ha kell

⁸ Ujhelyiné Szeverényi Irma kifejezése a Montessori- és Kokas-pedagógiába adaptált IKT-alkalmazással szervezett tanulási folyamatra.

⁹ A *Sakkpalota* egy képességfejlesztő oktatási program, amely *Polgár Judit* nevéhez fűződik, s amely a sakkjáték elemeit, szabályait, logikájának belső gazdagságát kihasználva és azokat transzformálva képes elősegíteni a dialektikus, stratégiai, ok-okozati, szekvenciális gondolkodás fejlődését. A programhoz részletesen kidolgozott tankönyvek, digitális tananyagok, segédeszközök és képzések tartoznak. Hasznosságáról a szövegben több szó is esik majd.

ban beszélgettünk a Magyarországi Montessori Egyesület bázisiskolájában berendezett Anyahajó Stúdióban. A kis szoba számítógépekkel és játékokkal teli, a falakon plakátok, rajzok, oklevelek, verses szorzótábla és megannyi alkalmazás neve, logója. A tanárnő tanítványa, a hatodikos Kovács Balázs van velünk, szinte mindenhez hozzászól, segít, kommentál, illusztrál.

Balázs: Nekem a *Learning Apps*¹⁰ meg a *Redmenta*¹¹ a kedvencem. Most a Digitális Témahéten redmentás voltam, abban kellett feladatokat csinálni a Polgár Judittal kapcsolatos Sakkpalota-programból. Azt, amit megcsinálunk, bármikor meg tudjuk oldani, és ezzel ismétlünk meg gyakorlunk.

Tanárnő: Nagy kísérlet volt ez: produktumot előállítani; ezt a szót mondtuk, hangsúlyoztuk a foglalkozásokon is. Ottthon részletesen kidolgoztam a foglalkozásokat, szimulálni és átélni próbálkoztam, behelyezkedni az egyes gyerekek énjébe, személyiségébe, egyéni fejlettségi szintjükhez igazodni. Aztán együtt megbeszéltük, hogy ki melyik csapatba kerüljön. Milyen csapatok is voltak?

Balázs: Volt *Minecraft*,¹² amiben megépítették a többiek a Sakkpalotát, volt *Redmenta*, *Learning Apps* és egy puzzlekészítő csapat.

Tanárnő: Mindezt online felületen.

Balázs: Matekból nem vagyok valami jó, és megbeszéltük a tanárommal, hogy nem olyan feladatokat csinállok, mint a többiek, hanem inkább sakkpalotás dolgokat. Órán is dolgozom a *Redmenta*-ban, *Learning Apps*-ben.

Tanárnő: Belépsz a lapra, Balázskám? Kezdjük az Anyahajóval.¹³

Balázs: (*miközben kattintgat*) – Ottthon megcsinálom a feladatokat, és utána órán megoldom, ugyanígy van a történelemnél meg a természet-

ismeretnél. *Mutatja a képernyőn:* Ez a mi Anyahajó Stúdióink, ide szokta beírni Irma néni a heti programot hétfőként. Ezen a héten a Digitális Témahéten vettünk részt, a *Sakkpalota* alkalmazás segítségével: *Mi a különbség a sakk és a matt között?* Van egy üzenőfalunk, csef falunk is.

Tanárnő: Ez is a *Learning Apps* egyik alkalmazása.

Balázs: Hogy nem jön valaki, vagy hogy valamit behozhat-e, ilyenek. *Olvassa:* „Kedves Irma néni, én ma nem jövök, mert beteg vagyok, puszi, Flóra.”

Tanárnő: Már tudják a gyerekek kezelni, de a fiatalabbak vagy az írni-olvasni kevésbé tudók még nem.

– *Ottthon kapnak a gyerekek segítséget?*

¹⁰ A *Learning Apps* egy magyarul elérhető, ún. tankockákkal operáló közösségi oktatófelület, ahol bárki szabadon készíthet és megoszthat különböző típusú feladatokat. Széles körben használatos oldal; tanárok által működtetett Facebook-csoportokban is egyre népszerűbbek a kiírt, konkrét tantárgyi tartalmakhoz kapcsolódó, a diákokkal közösen használható vagy egyéni munkaként megoldható feladatok. Elérhetőség: <https://learningapps.org>

¹¹ A *Redmenta* egy magyar fejlesztésű, ingyenesen használható online feladatlap-készítő felület, amelyen fontos szempont az azonnali visszajelzés lehetősége is. Készítői, fejlesztői a közösségi oldalakon igyekeznek kapcsolatot tartani a közönségükkel. Elérhetőség: <http://redmenta.com>

¹² A *Minecraft* egy világszerte ismert és a gyerekek körében különösen kedvelt, az oktatásban is egyre népszerűbb komplex „világépítő” játékkalkalmazás. Az iskola világát tudatosan támogató verziója a *Minecraft Education Edition*, ahová érvényes iskolai email-címmel bárki regisztrálhat. Elérhetősége <https://minecraft.net> illetve <http://education.minecraft.net/>

¹³ Az Anyahajó Stúdió honlapja: <http://anyahajosegit.blogspot.hu>

Tanárnő: Erre jellemzően nem sok idő és energia jut az otthoni létben, mert annyi a feladat más irányban. A mi külön foglalkozásunk pedig nem az a kemény menet, ami ontja a tömémentelen sok feladatot, még a hétvégeken is. Külön csoda, ha otthon megnyílik az Anyahajó honlapja. Van gyerekek, aki szinte titokban nyitja ki.

Balázs: Itt vannak a Bloghajók.¹⁴ Itt tud belépni az egyes gyerek a blogjába. Ezt tettem be tegnapi. *(Sorolja.)* A Digitális Témahét jelvénye, és amit csináltam, egy Learning Apps-es feladat, ilyen igaz-hamis.

Tanárnő: Ez gyakorlatilag az e-portfóliójuk a gyerekeknek, mondhatni, fűzet gyanánt használjuk. Minden évben szeptembertől vezetik. „Kifényképezik” az adott feladat megoldását, és bejegyzésképpen feltöltik saját bloghajóikba.

Balázs: Kitöltjük a tesztet?

– *Én szívesen megnézem.*

Tanárnő: A *Redmenta* két magyar fejlesztője, *Bordás Ádám* és *Méző Bálint* nagyon készséges, a Facebook-oldalukon kapcsolatban vannak a felhasználókkal.

Balázs: *(közben betöltötte az oldalt)* Igaz-hamis kérdések vannak. *(Olvas:)* „Ha mattot kap a király, akkor elvesztette a játszmat.” Igaz. Vagy: „Az ellentámadással nem tudunk kimenekülni a sakkból.” Ez hamis.

Tanárnő: Megtanultuk, hogy háromféleképpen lehet kivédeni a sakkot, a három szó használatát is gyakoroltuk: ellentámadás, kimenekülés és...

Balázs: ...közbehúzás. *(Balázs ezután megmutatja, hogy a sakkbábuknak mi a jelük a Sakkpalotában, majd elmondja, hogy magának, sőt a kisöccsének is elkészítette otthon a segédeszközök – bábuk, tábla, pénzérmék, dominó, mandala – mását.*

Tanárnő: Balásznak nagyon aranyos matektanárnője van, a kegyelemkettést megkapta mindig. Ez egy kényszermegoldás, senki pedagógus nem örül neki – de a valódi célja ennek, hogy tanár és diák ne bántsa egymást. A Sakkpalota program egyes elemei felfoghatók diszkalkulia-terápiának is. Balázs egyébként igen önálló: megrendeltette anyukájával a képesség-

fejlesztő fűzetet is (idebent interaktív táblaszoftverben fut az anyaga).

(Balázs közben elindította a gépen az adott alkalmazást. Átnyergelünk arra.)

Tanárnő: *Balászhoz* Ne a babajátékot mutasd, valami komolyabbat! Itt is van: „Sötét bástyával adj sakkot.” *Játsszanak, megoldják. A tanárnő mosolyog:* Soha nem mentjük, hogy bármikor meg lehessen csinálni. Egyébként például az iránytévésztésen nagyon sokat tud segíteni a játékos gyakorlat.

– *Sok felnőttre is jellemző az iránytévésztés.*

Tanárnő: Ugye! Mégis sokszor oroszlánként kell küzdeni azért, hogy a pedagógiai gyakorlatban végre a pozitívumokra és az erősségekre támaszkodhassunk az értékelésnél. Főleg *Gyarmathy Éva* írásait szoktam emlegetni. Az SNI TST-nek¹⁵ is ez az egyik lényegi mondanivalója. A tantervi

¹⁴ A *Bloghajók* részleg a gyerekek által fenntartott blogokat összesíti.

¹⁵ A Tehetségműhely Közhasznú Alapítvány által fenntartott Sajátos Nevelési Igényű Tehetségeket Segítő Tanács, melynek Ujhelyiné Szeverényi Irma is tagja.

követelményeknél, az osztályozásnál nem tud érvényesülni ez a törekvés.

Ismét sakkozunk egy kicsit.

Balázs: Ez a matt, ezt igazából nem annyira tudom. *A tanárnővel megbeszéljük.*

Tanárnő: Polgár Judit szokta hangsúlyozni, hogy „nem sakkot, hanem sakkal tanítunk”. A sakk alapképességeket fejleszt. Van Juditnak egy nagyon jó sorozata *Sakkbolygó* címmel az M4-en. Úgy kezdődik a foglalkozásunk is, hogy megnézünk egy *Sakkbolygó*-epizódot. Polgár Judit három percben szokta elmondani a fő tanulnivalót egy interaktív tábla előtt néhány óvodásnak vagy elsősnek, mi pedig ehhez igazodunk. (Követni kell, mert a mediaklikk.hu-ról egy idő után eltűnik a műsor felvétele. Jó volna letölthetővé tenni, hogy bárkikor használhassuk.) Egyébként a netes megosztás jogilag nehézkes, így általában én magam állítom fel a sok állást otthon, a sakkokat, mattokat – aztán lefotózom. *Egy szobapadlóra helyezett sakktabláról készült fotókat nézünk. Így „véletlenül” a gyerekeknek is sokkal konkrétabbá, emberközelibbé váltak a helyzetek. A Digitális Témahét összes feladatához készítettem fényképeket.*

– *Ki készíti a képeket, videókat, amiken te is rajta vagy?*

Tanárnő: *(nevet)* Ollé János¹⁶ egyszer azt mondta: „Érdemes volna Irmától megkérdezni, hogy csinálja ezeket a kisfilmeket?” Szóval: folyamatosan be van kapcsolva a videofelvétel, én meg hajnalban leülök

a gép elé, és a „kozmosz” pillanatok elmentem a videóból.

Balázs: Irma néni este 6 és 7 között már elalszik, és éjjel már 1-kor fent van, készíti a feladatokat. Én már 5 óra után bármikor írhatok neki, és beszélgetünk. Szoktam is.

Tanárnő: *Hangouts-on.*¹⁷ „Szia, mit csinálsz?”. *Nevet.* És rendel: mit hozzak, mit ne. De tényleg nagy segítség.

Balázs: Kollégák vagyunk.

Tanárnő: Az Így Tanulunk Mi! *Digitális innovációk a köznevelésben* című konferencián¹⁸ bemutatkozó diák-projektként mi is jelen voltunk. Balázs is, persze. Egyszer csak fogta a videokamerát, állványt, hogy ő körbejár. Hát menj, Balázskám – mondtam –, remélem, visszaérsz épségben. Viszsaéért; az örömpedagógia szakmai blogon fent van az a kis riportfilm, amit készített.¹⁹ Balázsnak nagyon sok videója van még fiókban. *Nevet.* Nem győzöm vágni.

Belenézünk a Millenárison készült videóba, tényleg magabiztos, kedves, bár néha nehezen hallani a beszédet a háttérzajtól. De például elhangzik benne az, hogy „ilyen kis országos konferencia”, és Balázs egy pillanatra a VIP-részlegbe is betéved véletlenül.

Balázs: Később, mikor még mindenki ebédelt rajtam kívül a Millenárison, jött egy matektanár, akinek bemutattam egyedül az Anyahajó Stúdiót, az alkalmazásokat, amivel dolgozunk.

Tanárnő: Elképesztően sok fejlesztési lehetőség van az egyes projektekben.

¹⁶ Az ELTE PPK és az Eszterházy Károly Egyetem oktatója, az e-learning és a tudatos digitális térhasználat egyik zászlóvivője.

¹⁷ A *Hangouts* a Google csevegőszolgáltatása, amely bármely Google-fiókból elérhető, és lehetőséget ad írott szöveges üzenetek váltására, illetve telefonos vagy videóhívásokra.

¹⁸ Az OFI 2015. október 20-án és 21-én, partnerekkel karöltve megrendezett konferenciája és szakkiállítása. A Nemzeti Köznevelési Portál elindítása is itt történt. Egyes eseményeiről beszámoltunk 2016/ 3–4. számunkban, a 137–142. oldalakon.

¹⁹ <http://szevirma.blogspot.hu/2015/11/igy-tanulunk-mi-avagy-videomorzsak.html> vagy https://www.youtube.com/watch?v=GlnC0_QaUQA

A programtérkép nézegetése is ilyen. Egyszerűen jobban esik ez a „módszer” mindenkinek, mint az, ha idejönnek a gyerekek már eleve fáradtan, tollal-ceruzával körmölteni, gépiesen végezni a központi fejlesztési feladatokat.

Balázs: *mutat és hosszasan olvas egy falon függő verses szorzótáblát.* A Klaudiának²⁰ ötödikben nem igazán ment a szorzótábla, idén került ide, ugye? *A tanárnő bólogat.* És amikor ez a vers bejött, onnantól kezdve minden órán elmond többet, és most már szinte tudja.

Tanárnő: A Stúdió lényegében egy Montessori-szemléletű, IKT-val gazdagított előkészített tanulási környezet.

Közben Balázs előbozza a fél eszközkínálatot, mintegy a következő mondat illusztrációjaként.

Én, ahogy mondják, megkínálom a gyerekeket. Nem tudom előre, hogy ki fog tányért pörgetni, kinek fog megtetszeni a verses szorzótábla. Ha csak egy gyermeknek megtetszik valamelyik játék – már megérte. Egyre több hasznos eszközöm van, amelyeket már utazó gyógypedagógusként nem tudok magammal vinni az egyes intézményekbe. Sokáig cipekedtem én is, mint a kollégáim. Végül már szükségesnek láttam kérni az EGYMI-től: engedélyezzék, hogy egy helyre verjem föl a sátram, így a nyugdíj előtt két évvel – én pedig vállalom a maximális gyermeklétszámot. Így alakíthattam ki itt az Anyahajó Stúdiót, remélve, hogy a formula működőképessé válik, átveszi majd valaki és fejleszti tovább.

Balázs: Két dolgot mondanék. Az egyik, hogy év elején és év végén a szegedi *eDia*tól kérünk anyanyelv, matek és kör-

nyezet felmérőt. És azokat meg kell csinálni év elején meg év végén. Most egy nagy projektet zártunk le – ismétlem Irma néni szavait, mert 1 órával ezelőtt ő is elmondta ezt. *Mosolyog.* A másik, hogy viszont a jövő héten egy játékos hét lesz, merthogy nagyon sokat dolgoztunk most az elmúlt hónapokban. És utána kezdődik az *eDia*-tesztek kitöltése.

Tanárnő: Az *eDia*²¹

egy elektronikus mérőrendszer. *Molnár Gyöngyvér*, a Szegedi Tudományegyetem tanára és kollégái gondozzák. Akkor szemeltem ki, amikor még sem a *Redmentát* nem ismertem, sem a

LearningApps-et, viszont láttam, hogy mit szenvednek a gyerekek, amikor egy halom papírra kell év végén a tesztek megírni. Kértem és kaptam Molnár Gyöngyvértől differenciált, könnyített feladatsorokat az SNI-s gyerekek számára. Még segítem őket a megoldásban, de arra törekszünk, hogy önállóan is képesek legyenek erre. S van, aki már így dolgozik.

Okleveleket, emléklapokat, plakátokat nézünk egy ideig, tele van velük minden fal.

Balázs: Most már Irma néni rengeteget beszélt, úgyhogy most három dolgot én fogok mondani. Volt ez az *eDia*, és még az volt a másik vágya Irma nénié, hogy ne csak üljünk a gép előtt, hanem hogy mozogjunk. Erre Irma néni vett nekünk egy tányérpörgetőt meg zsonglórldabákat. *Mutatja.*

Tanárnő: Mert Irma néni elment Gyarmathy Éva képzésére, és ott volt egy ilyen kurzus.

Balázs: Ha nem baj, meg is mutatom. Videón is megvan, milyen jól megy.

²⁰ A nevet megváltoztattuk. (A Szerk.)

²¹ A tesztek itt találhatóak: <http://edia.hu/ok/>

jobban esik ez a „módszer” mindenkinek, mint az, ha idejönnek a gyerekek már eleve fáradtan, tollal-ceruzával körmölteni

Tanárnő: Éva azzal fogadott a Sakkpalota-fesztiválon, hogy „Hát ez a Balázs!” – pedig még nem találkoztak. *Balázs* pörgetni próbálja a tányért, miközben magyarázza a gyakorlás módszerét. *A tanárnő is beáll.*

Tanárnő: Előbb Irma néni mindent megtanul otthon, hogy ne kelljen nagyon szegyenkeznie itt... De az se baj, ha leesik, mert akkor a gyerekek, látva próbálkozásaimat, nem csüggednek.

Balázs: *nem jár sikerrel, mindig leesik a tányérja.* – Hát én ezt elfelejtettem. *Mosolyog.*

Tanárnő: Nem baj, Balázskám, de hogy felejtetted el, nem, nem... Halóóó! *Mert Balázsnak most sikerül: fent marad a pálcán és pörög a tányér. Én is lelkendezem.*

Tanárnő: Ezekre a játékokra sem mindenki volt vevő, de a gyerekek fele legalább. A használatuk jól rámutat az egyik modern gyengeségünkre; például hogy nemhogy három, hanem még egy zsonglőr labdával is nehezen megy a feldobás és elkapás. Komoly koordinációs problémái vannak a gyerekeknek.

Balázs: *a tanárnő emléktárgyait hozza elő a Microsoft Innovative Educator Expert*

konferenciáról. – Irma néni nagyon ügyes, ez is azt mutatja.

Tanárnő: Köszönöm, Balázskám. *Hozzám fordulva.* Ugye milyen jó alanyt választottam?

Nevet, és megkínál a saksütiből, amit a Digitális Témabét zárónapjára készített a csapatnak. Aztán kimegy, hogy behívja egy percre az iskola vezetőit. Balázs addig kikérdez:

milyen cikk lesz ebből, milyen újságban. Mindent elmondok neki. „Majd el tudod küldeni e-mailben?” Abban maradunk, hogy Irma néninek küldöm, de mindketten elolvashatják, megbeszélhetik. Balázs azért megadja az email-címét, én elteszem, természetesen jelzek majd neki a küldeményről. Megérkezik Földesné Fábrián Csilla igazgató és Czető Mónika igazgatóhelyettes, a tanárnő munkájának támogatói, nekik is elmondok mindent, amit csak tudok. Búcsúzóul Szeverényi Irma megajándékoz még egy kis sütivel. Már otthon vagyok, amikor jön a hír, hogy az általa vezetett „Mi a különbség a sakk és a matt között?” projektért a Zuglói Benedek Elek Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény különdíjat kapott a Digitális Témabét zsűrijétől.²²

²² A projekt hivatalos bemutatója itt található: http://szevirma.blogspot.hu/2016/04/digitalis-temahet-2016-aprilis-4-8_12.html

A Kárpátok gerincén – 1000 méteres magasság környékén. Napsütéses időnk volt ugyan, de a szélnek köszönhetően egy percig sem volt melegünk